

Факультет романо-германських мов
Кафедра англійської мови та літератури

Лідія Зелінська

ПРАКТИКУМ із “Зарубіжної літератури”

*Анотації лекцій, плани практичних занять,
наукові матеріали з коментарями,
комплекси завдань для самостійної роботи
для студентів II курсу*

Острог – 2013

*Рекомендовано до друку
навчально-методичною радою
Національного університету “Острозька академія”
(протокол №3 від 24 січня 2013 року)*

Рецензенти:

Г. В. Крайчинська – канд. філол. наук, доцент, завідувач кафедри міжнародної мовної комунікації факультету романогерманських мов НУОА.

М. А. Крупка – канд. філол. наук, доцент кафедри історії української літератури факультету української філології Рівненського державного гуманітарного університету.

3 – 48

Зелінська Л. В.

Практикум із “Зарубіжної літератури”. Анотації лекцій, плани практичних занять, наукові матеріали з коментарями, комплекси завдань для самостійної роботи для студентів II курсу / Л. В. Зелінська. – Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2013. – 98 с.

© Лідія Зелінська, 2013

ВСТУПНЕ СЛОВО

Посібник призначений для безпосередньої підготовки до практичних занять із курсу «Зарубіжна література», тому передусім хотілося б сказати про найважливіший момент – **процес читання**. Як автор посібника спробую стисло сформулювати етапи цього процесу у вигляді **кроків**.

Отже, **крок перший**: довільне прочитання художнього твору. Як писав Р.Барт, «зминаючи» текст, тобто перегортаючи сторінки з першої на п’яту і з десятої на третю, пропускаючи якісь довгі описи, заглядаючи у кінець книги, щоб уже знати – «чим закінчиться...». Побудьте пересічним читачем, який просто переслідує сюжет.

Другий крок: етап аналітичного прочитання художнього твору. Треба прикласти зусилля, щоб все-таки ступити на цей етап – вийти зі стану пересічного читача, відсторонити власні емоції, викликані «долями персонажів» і розпочати ...студіювати, тобто ставати філологом у повному розумінні цього слова. Скористатися для цього «Алгоритмом...», вибраним відповідно роду літератури аналізованого тексту. Для епічного і драматичного творів важливо простежити переміщення персонажів у часопросторі – зробити наочну модель у вигляді карти, на якій довільними символами позначити точки перетину персонажів, їх напрями руху (з пункту А до пункту Б), відкриваючи приховані мотиви; локалізацію і динаміку конфліктів (перехрещення інтересів персонажів), хронотопи (вікно, двері, поріг, коридор, дорога і т. под.) і з’ясувати їх значення. Для ліричного твору важливо зафіксувати багатство настроїв, адже з кожним наступним мікрообразом поет може творити відтінки настрою чи вводити контраст, розхитуючи внутрішній світ ліричного суб’єкта між крайніми проявами емоцій.

Третій крок: опрацювання наукових і критичних джерел. Фундаментом цього етапу будуть два попередні, але від сту-

пеню старанності *другого кроку* залежатиме практичне вміння поглиблювати аналіз. Отже, від стану 1)читача, який отримав естетичне задоволення довільного сприймання тексту; стану 2) студента, який долає емоційну прив'язаність до тексту і робить спроби його «розтину» (аналізу), – перейти до стану 3)наукового дослідника. Що це значить? Ознайомитися із науковими підходами, вивчити ключові терміни і знову повернутися до тексту – на цей раз під кутом зору поставлених запитань чи сформульованих проблем у плані практичного заняття.

І не забудьте відтворити у своїй пам'яті лекції, з якими пов'язана тема практичного заняття. Розуміння загального культурно-історичного контексту, в якому постав твір, дозволить ширше побачити його проблематику і сформулювати актуальність.

У процесі підготовки до практичних занять використовуйте аудіозаписи художніх творів; переглядайте і аналізуйте художні фільми, поставлені за сюжетами літературних творів, порівнюйте концепції режисерів із власним трактуванням чи коментарями науковців.

У посібнику також вміщені комплекси завдань для виконання самостійної роботи. Ідіть тими ж самими *кроками* ...самостійно.

Лектор курсу бажає вам натхнення у навчанні!

IV (ОСІННІЙ) ТРИМЕСТР

I. ЗАГАЛЬНІ НАПРЯМИ ВИВЧЕННЯ МАТЕРІАЛУ

1.1 Анотації лекцій

Змістовий модуль 1. ВІДРОДЖЕННЯ У ФРАНЦІЇ, НІМЕЧЧИНІ, ІСПАНІЇ

Тема 1: Французьке Відродження.

Вплив італійських митців на французьке Відродження. Балади Ф.Війона. Ф.Рабле і народна сміхова культура, карнавалізація (огляд роману «Гаргантюа і Пантагрюель»); візія повернутого світу; гра, що демаскує дійсність. Поезія «Плеяди» і творчість П.Ронсара. Самоаналіз людини Ренесансу в жанрі есе: М.Монтень («Проби»).

Тема 2: Епоха Відродження у Нідерландах та Німеччині.

Сатира Еразма Роттердамського «Похвала глупоті» проти фальшивої ученості; роль іронії. Полеміка Еразма Роттердамського із М.Лютером, неприйняття реформації. Вплив німецької реформації на культуру і літературу Європи. Університетське коло німецьких гуманістів. Народні книги (про Ейленшпігеля, «Шільдбургери», «Історія доктора Фауста»). Вічний образ Фауста як універсального вченого, проблема трагічного титанізму.

XI. ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ

1. Трагедія «Смерть Дантона» Г.Бюхнера: «новий історизм».
2. Міжкультурна комунікація в поемі «Пан Тадеуш» Адама Міцкевича.
3. Міфологічний і архетипний аналіз поеми «Дзяди» Адама Міцкевича.
4. Майстерність Адама Міцкевича-пейзажиста (на матеріалі сонетів).
5. Балади Ф.Шіллера і А.Міцкевича: мистецтво розвитку фабули.
6. Волинські пейзажі у творчості Юліуша Словацького.
7. Українська історія в драмі Юліуша Словацького «Срібний сон Саломеї».
8. Романтизація образу Мазепи в однойменній драмі Юліуша Словацького.
9. Інтерпретація шотландської історії в драмі «Марія Стюарт» Юліуша Словацького.
10. Формальний аналіз казок братів Грімм.
11. Семантика образу Годо (за драмою Оноре де Бальзак «Меркаде» і С.Беккета «Чекаючи на Годо»).
12. Гендерна критика роману «Тридцятилітня жінка» Оноре де Бальзака.
13. «Марко Проклятий» Олекси Стороженка і фантастичний демонізм Е.Т.А.Гофмана.
14. «Вогнем і мечем» Г.Сенкевича: взаємні інспірації історії, літератури, кіно.
15. Роман «Лялька» Болеслава Пруса: конструкція соціально-психологічних типів.
16. Роман Болеслава Пруса «Емансиповані жінки»: соціально-психологічна проблематика.
17. Проблема ідентичності в романі Ю.Крашевського «Хата за селом».

ЗМІСТ

ВСТУПНЕ СЛОВО	3
IV (ОСІННІЙ) ТРИМЕСТР	
I. ЗАГАЛЬНІ НАПРЯМИ ВИВЧЕННЯ МАТЕРІАЛУ	5
1.1 Анотації лекцій	5
1.2 Навчальні джерела	8
1.3 Алгоритм аналізу епічного твору	10
1.4 Алгоритм аналізу драматичного твору	12
1.5 Алгоритм аналізу ліричного твору	13
II. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	15
2.1 Практичне заняття №1	15
2.2 Практичне заняття №2	16
2.3 Практичне заняття №3	16
2.4 Практичне заняття №4	17
2.5 Практичне заняття №5	18
2.6 Практичне заняття №6	19
2.7 Джерела для реферування	19
III. ДОДАТКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	20
3.1 До практичного заняття №1	20
3.2 До практичного заняття №2	31
3.3 До практичного заняття №3	36
3.4 До практичного заняття №4	42
IV. КОМПЛЕКСИ ЗАВДАНЬ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	47
V. СЛОВНИК КЛЮЧОВИХ ТЕРМІНІВ	49
V (ЗИМОВИЙ) ТРИМЕСТР	
VI. ЗАГАЛЬНІ НАПРЯМИ ВИВЧЕННЯ МАТЕРІАЛУ	50
6.1 Анотації лекцій	50
6.2. Навчальні джерела	52

VII. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	55
7.1 Практичне заняття №1	55
7.2 Практичне заняття №2	56
7.3 Практичне заняття №3	56
7.4 Практичне заняття №4	58
7.5 Практичне заняття №5	58
7.6 Практичне заняття №6	59
7.7 Джерела для реферування	59
VIII. ДОДАТКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	60
8.1 До практичного заняття №1	60
8.2 До практичного заняття №2	63
8.3 До практичного заняття №3	76
8.4 До практичного заняття №4	82
IX. КОМПЛЕКСИ ЗАВДАНЬ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	87
X. СЛОВНИК КЛЮЧОВИХ ТЕРМІНІВ	92
XI. ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ	94

Навчальне видання

Зелінська Л. В.

**ПРАКТИКУМ
ІЗ “ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ”**

*Анотації лекцій, плани практичних занять,
наукові матеріали з коментарями,
комплекси завдань для самостійної роботи
для студентів II курсу*

Головний редактор *Ігор Пасічник*

Технічний редактор *Роман Свинарчук*

Комп’ютерна верстка *Наталії Крушинської*

Художнє оформлення обкладинки *Катерини Олексійчук*

Папір офсетний. Друк цифровий.

Гарнітура «TimesNewRoman»

Тираж 100 прим.

Видавництво Національного університету «Острозька академія»
Україна, 35800, Рівненська обл., м. Острог, вул. Семінарська, 2.

Свідоцтво про державну реєстрацію
РВ № 1 від 8 серпня 2000 року.